

“MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA’MINLASHNING DOLZARB MASALALARI VA HUDUDLARNI MUTANOSIB RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO’NALISHLARI”

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy

KONFERENSIYASI

25-may 2024-yil

Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich. HUDUDLARNI MUTANOSIB BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH IMKONIYATLARI	62
Kuliyev N.X., Xaitov S.S. IQTISODIYOTDA TURIZM SOHASINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI	68
Saidqulova F.F. INNOVATSION FAOLLIK VA TURIZMNING MUSTAQIL SOHA SIFATIDA RIVOJLANISHI	70
Fozilov Hayotbek Raximovich, SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDA XARAJATLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI.....	72
Уракова Махсад Хакимовна., Саидов Баходир Рузиевич. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ	75
Mamajonova Gulasal Oribjon qizi, ISHLAB CHIQRISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISHNI OQILONA TASHKIL ETISH.....	77

III SHO'BA. HUDUDLARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI TASHKIL QILISH VA XUSUSIY SEKTORNING ROLINI YANADA OSHIRISHNING DOLZARB MASALALARI .....

Abdullaeva Nazokat Amrulloevna. THE IMPORTANCE OF ONLINE INSURANCE TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF THE INSURANCE MARKET	80
Saidova Mavludaxon Jumaboevna. MINTAQALARDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	84
Kurbonova Shaxrinov Avazxonovna, TADBIRKORLIK FAOLIYATINI TASHKIL QILISHDA ASOSIY VOSITALARNING ROLI	87
Raxmatov Jahongir Shuxratovich. XUSUSIY TADBIRKORLIKNI TASHKILY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHDA YO'LLARI.....	89
Istamkhuj Olimovich Davronov. REGULATIONS FOR ASSESSING THE LEVEL OF SERVICE AND COMPETITIVENESS OF HOTELS.....	92
Истамхўжа Олимович Давронов, Тошев Шерзод Шароф ўғли. МЕХМОХОНА САНОАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МУАММОЛАРИ ВА ЙЎНАЛИШЛАРИ	95
Alimova Shaxnoza Oktyamovna. WELLNESS TURIZMI SOG'LIK TURIZM SUB KATEGORIYASI SIFATIDA	97
Axmatova Moxigul Ergashovna. TURIZM SEKTORINI RIVOJLANTIRISHDA INTERMODAL TRANSPORTNING ROLI.....	100
Radjabov Odil Olimovich. EFFICIENT WAYS OF USING PUBLIC RELATIONS TOOLS IN TOURISM.....	103
Qudbiyev Nodir Tohirovich, XUSUSIY SEKTORNING RIVOJLANISHIDA IJARA MUNOSABATLARINI O'RNI.....	106
Kabilova Nigina Shukhratovna. Improving the efficiency of the regional service sector based on the development of human potential	108

IV SHO'BA. IQTISODIYOTNING YETAKCHI TARMOQLARIDA YUQORI IQTISODIY O'SISH SUR'ATLARINI TA'MINLASH VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH .....

Yavmutov Dilshod Shoimardonkulovich. QISHLOQ XO'JALIGIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISHNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	112
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich. DYNAMICS OF SMALL BUSINESS: TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN'S EXPORTS	115
Мирзо Орипов. САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ (ПОЛИГРАФИК КОРХОНА МИСОЛИДА).....	117
Begimqulov Javohirbek Jo'raqul o'g'li. TURIZM – MAMLAKATDA YUQORI IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH TARMOG'I SIFATIDA.....	121

корхоналарининг (меҳмонхона занжирларининг) ҳамкорлиги (кооперацияси) ёки бирлашиши (қўшилиши) натижасида жамланади.

Меҳмонхона корхоналарининг қўшилиши ёки бирлашиши уч йўналишда содир бўлади: горизонтал, вертикал ва диагональ бўйича[6]. Шу сабаб концентрациянинг (интеграция) уч турини ажратиш кўрсатадилар. Горизонтал концентрация технологик жараённинг бир босқичида турган, бир хил маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган ёки шунга ўхшаш муқобил хизматлар кўрсатадиган меҳмонхона корхоналарини бирлаштиришда мавжуддир. Меҳмонхона саноати корхоналари вақтинча ёки доимий асосда ҳамкорлик қилиши, шунингдек, янги қўшма меҳмонхона корхоналарини ташкил этиши мумкин[7].

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Барчуков И.С., Баумгартен Л.В., Башин Ю.Б. и др. Гостиничный бизнес и индустрия размещения туристов. М.:Кнорус, 2013. 166 с.
2. Иванов В.В., Волков А.Б. Гостиничный менеджмент. М.: «Инфра-М», 2007. 224 с
3. Азар В.И., Туманов С.Ю. Экономика туристского рынка. М.: ИПК госслужбы: Институт международного туризма, 2009. 240с
4. Велединский В.Г. Сервисная деятельность. М.: КноРус, 2010. 175 с.
5. Лайко М.Ю. Мировой опыт развития индустрии гостеприимства. М.: Издательство ГОУ ВПО «РЭА им. Г.В. Плеханова», 2008. 312 с.
6. Аकोпова Е.С., Гаврилко Н.Н. Экономика предприятия гостеприимства. Ростов н/Д: Феникс, 2009. 415 с
7. Ксенофонов А. В. Механизм повышения эффективности управления качеством гостиничного обслуживания на основе совершенствования профессионализма кадров : дис. – Балтийская академия туризма и предпринимательства, 2013.

WELLNESS TURIZMI SOG`LIK TURIZM SUB KATEGORIYASI SIFATIDA

Alimova Shaxnoza Oktyamovna

Madaniy meros obyektlari muammolarini o`rganish va turizmni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot instituti doktoranti, Toshkent sh

BuxDU o`qituvchisi

Tel: +99890 745 27 67

Email: shakinoza.27@gmail.com

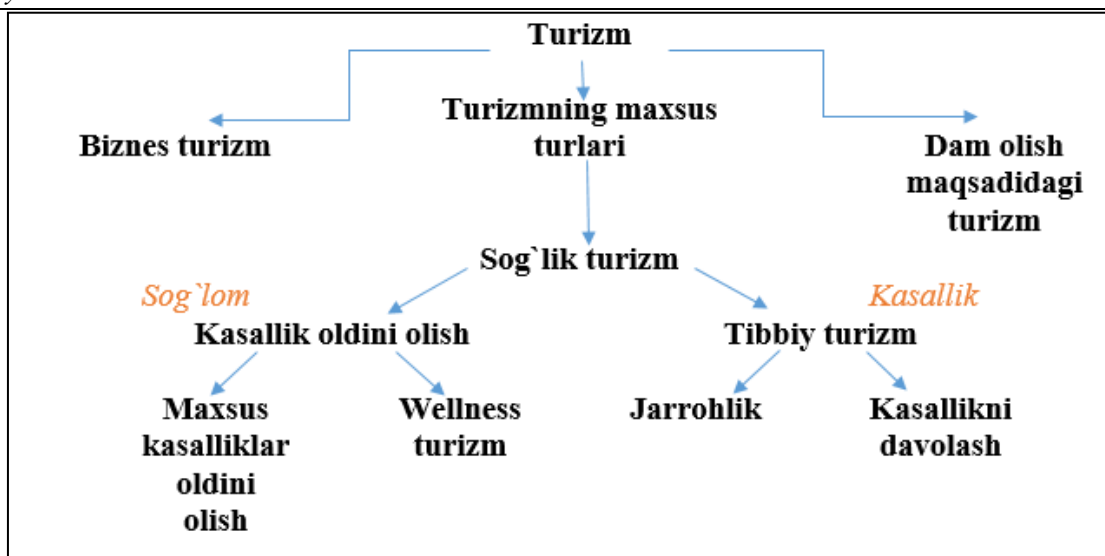
Annotatsiya: *Ushbu maqolada Wellness ya`ni sog`lomlashtirish-davolash turizmni xorijiy olimlarning bergan ta`riflari o`rganish asosida boshqa sog`lik turizm turlaridan farqlari va o`xshashlik jihatlari keltirilgan bo`lib, yakuniy xulosa sifatida muallif tomonidan wellness turizmga ta`rif keltirilgan.*

**Kalit so`zlar:** *sog`lomlashtirish-davolash turizmi, tibbiy turizm, SPA turizmi, rekreatsion turizm, sog`liq turizmi.*

Wellness turizmini rivojlantirishning bir qancha afzallik tomonlari bo`lib, asosiy jihati inson salomatligiga qaratilganligi sababli hozirgi globalizatsiya jarayonida juda dolzarb hisoblanadi.

Wellness turizm bu - sayohat davomiyligi bo`yicha eng qisqa, kam xarajat, salomatlikni qo`llab-quvvatlash va ruhiy tiklanish, stressdan xalos bo`lish, aql va tananing uyg'un yangi holatiga erishish, insonning salomatligi va farovonligini yaxshilash kabi ehtiyojlarini qondiradigan turizm turidir[3]. Wellness turizm boshqa sog`lik bilan bog`liq bo`lgan turizmdan ajralib turadi. Buni farqlash maqsadida boshqa sog`liqqa xos bo`lgan turizm turlarini ko`rib o`tamiz.

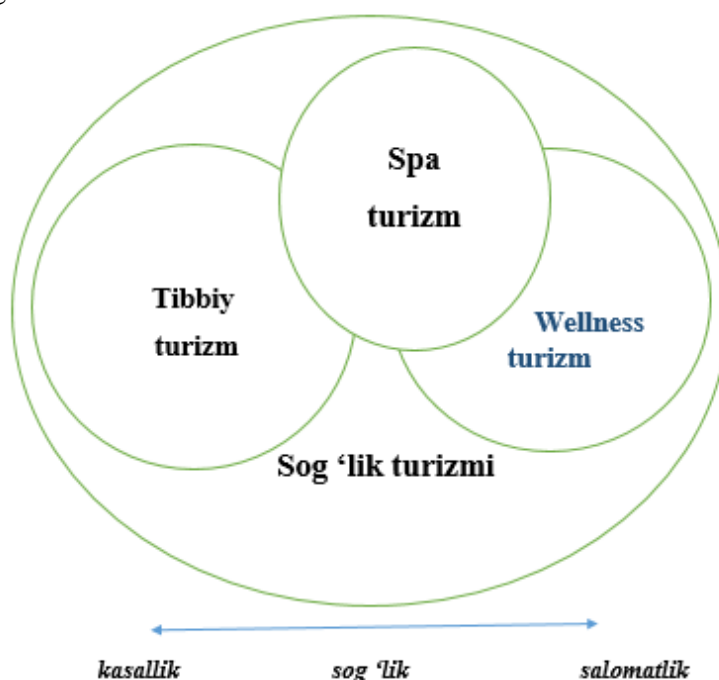
Galina Romanova, Alexandr Vetitnev va Frederic Dimanche olimlarning fikricha sog`lomlashtirish turizmi "sog`lom" odamlar tomonidan amalga oshirilib, ularning asosiy maqsadi sog`liqni saqlash yoki tiklash hisoblanadi. Tibbiy sayyohlar ma`lum bir tibbiyot uchun davolanishni qidirib, kasallikka davolash maqsadida sayohatga chiqishadi. [5] Maqsadiga ko`ra sog`liq bilan bog`liq turizm quyidagi rasmda o`z ifodasini topgan.

1-rasm. Sog'liqqa bog'lik turizm tipologiyasi

(Manba: Galina Romanova, Alexandr Vetitnev va Frederic Dimanche "Health and wellness tourism", Russia, 2015 y, 236 p)

Ushbu rasmda wellness turizmni inson kasal bo'lishi oldini olish maqsadida amalga oshiriladigan sayohatni tushunishimiz mumkin. Sog'lik turizmi sayohatning maxsus turi bo'lib, o'z ichiga bir qancha sog'liq bilan bog'liq bo'lgan turizm turlarini o'z ichiga oladi. Sog'lik turizmining subkategoriyasi sifatida bir qancha adabiyotlarda tilga olingan.[1] Ular ichida tibbiy turizm – wellness turizm – spa turizm va h.k.larni kiritishimiz mumkin. Ularning o'zaro bog'liklik jihatlarni quyidagi rasmda ko'rishimiz mumkin:

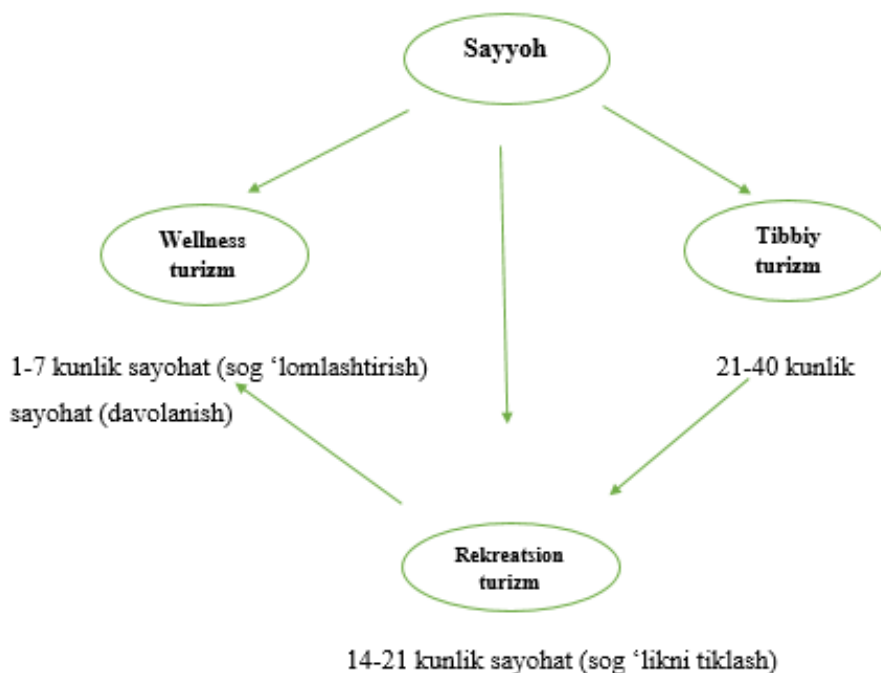
2-rasm. Sog'liq, wellness, spa, tibbiy turizmning o'zaro bog'liqligi

(Manba: Galina Romanova, Alexandr Vetitnev va Frederic Dimanche "Health and wellness tourism", Russia, 2015 y, 23)

Bu rasmdan ko'rinib turibdiki, inson salomatligining yaxshi yomonligiga qarab sog'lik turizmni qaysi turini tanlashni sayyoh belgilaydi. Wellness turizm inson sog'ligini yaxshilash va mustahkamlash maqsadida sayohat qilishga undaydi.

Ushbu ababiyot tahlillaridan shunday xulosa qilish mumkinki, inson kasal bo'lguniga qadar va ayrim jiddiy kasalliklarni oldini olib tuzalgandan keyin salomatligiga e'tibor berish

maqsadida qilinadigan sayohat turi bu wellness turizmdir. Buni quyidagi rasm orqali tasvirlash mumkin.

3-rasm. Davomiyligi hamda sayyoh holatiga qarab sogʻlikga bogʻlik turizmning farqlanishi (Manba: adabiyotlar tahlili asosida muallif ishlanmasi)

Ushbu rasmda wellness turizmga sayyoh har ikki xil holatda yaʼni sogʻlom hamda uzoq qilingan muloajalardan keyin tuzalgan holatda sahoyat qilishi nazarda tutilgan. Eng qisqa davomiyligi boʻyicha wellness turizm boshqa turizm turlaridan farqlanadi. [4]

Insonning kasallik darajasiga qarab tibbiy yoki rekreatsion turizmga borish tavsiya etiladi va ular tibbiy xodimlar tomonidan doim nazoratga olinib, tashxisga qarab davolanadi. Jiddiy kasalliklarni davolash yoki jarrohli amaliyoti oʻtkazilishi koʻp vaqtni olgani kabi tibbiy turizmga aynan shu xususiyatga ega boʻlgan sayyohlar kasallikni bartaraf etish uchun borishadi.

Rekreatsion turizmda esa shu holatni yaxshilash, qayta tiklash maqsadida eng kamida 14 kunlik sayohatni amalga oshirishadi va bu jarayonda kasalligi jiddiy boʻlmagan yengil darajadagi kasalliklar bartaraf etiladi.

Umuman olganda, wellness turizm barcha uchun taklif etiladi. Ushbu turizm turini mamlakatimizda rivojlantirish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biri boʻlib hisoblanadi. Mamlakatimizda sogʻlomlashtirish turizmini rivojlantirish uchun barcha shart-sharoitlari mavjud boʻlib, uni takomillashtirish va jahon standartlariga moslashtirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Alimova Shaxnoza. (2023). WELLNESS TUSHUNCHASI, WELLNESS TURIZM ATAMASINING OʻZBEK TILIDA QOʻLLANISHI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(14), 579–584.

2. Alimova Shaxnoza Oktyamovna. (2024). WELLNESS TURIZM KLASSIFIKATSIYASI VA UNING TURLARGA BOʻLINISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11090479>

3. Alimova Sh.O , “Wellness turizmi rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari”, “Milliy iqtisodiyotni rivojlantirish va yuqori oʻsish surʼatlarini taʼminlash: muammolar va echimlar” mavzusidagi Respublika ilmiy- amaliy konferensiyasi, 97-100 bb, 2023 y.

4. Eva Csirmaz, Karoly Peto, University of Debrecen, Faculty of Economics and Business Administration, Hungary, “International trends in recreational and wellness tourism”, *Procedia Economics and Finance* 32 (2015) 755 – 762

5. Galina Romanova, Alexandr Vetitnev va Frederic Dimanche "Health And Wellness Tourism", Russia, 2015 y, 237p
6. Oktamovna, A. S., & Vahobjon o'g'li, N. S. (2024). O 'ZBEKISTONNING ICHKI TURIZM SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 20(1), 123-129.
7. Shaxnoza, A. (2023). WELLNESS TURIZMNING MOHIYATI VA UNI XALQARO TAJRIBA ASOSIDA O 'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
8. Siripan Deesilatham and Sameer Hosany, School of Management Royal Holloway, University of London, Wellness Tourism and Quality of life: Motivations, Constraints, Lifestyles and Satisfaction, Travel and Tourism Research Association: Advancing Tourism Research Globally (12), 2016
9. <https://globalwellnessinstitute.org/> Global Wellness Institute
10. <https://www.researchandmarkets.com/reports/5669159/wellness-tourism-global-market-report-2022> Wellness Tourism research market report 2022
11. <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/wellness-tourism-market> Grand view research
12. <https://www.booking.com/index.ru.html?label=gen> Booking.com
13. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/sanatorium> Cambridge dictionary

TURIZM SEKTORINI RIVOJLANTIRISHDA INTERMODAL TRANSPORTNING ROLI

Axmatova Moxigul Ergashovna

Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasi o'qituvchisi

Buxoro davlat universiteti, Buxoro

Tel: +998 91 401 20 91

Jahon iqtisodiyotining globallashuvi iqtisodiy o'sishning asosiy omili hisoblanadi. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarni amalga oshirishda transport ikki yoki undan ortiq mamlakatlar o'rtasida transport operatsiyasi subyekting harakatini ta'minlaydi.

Umumiy foydalanishdagi transport — xalq xo'jaligining barcha tarmoqlari va aholining yuk va yo'lovchi tashishga bo'lgan ehtiyojlarini qondiradigan tarmog'i. U ko'pincha asosiy yo'nalish deb ataladi (asosiy yo'nalish ba'zi bir tizimda, bu holda aloqa marshruti tizimida asosiy, asosiy yo'nalishdir). Jamoat transporti tushunchasi temir yo'l transporti, suv transporti (dengiz va daryo), avtomobil, havo transporti va quvur transportini qamrab oladi.

Nodavlat transport - ishlab chiqarish ichidagi transport, shuningdek, transport bo'lmagan korxonalariga tegishli barcha turdagi transport vositalari, qoida tariqasida, har qanday ishlab chiqarish tizimlarining ajralmas qismi hisoblanadi.

Transport moddiy ishlab chiqarishning bir tarmog'i bo'lib, o'z mahsulotiga ega. Ushbu mahsulot harakatdir (masalan: katta hajmli yuklarni tashish yoki konteynerli temir yo'l tashish). Moddiy ishlab chiqarishning boshqa tarmoqlaridan farqli ravishda, tashish jarayonida ishlab chiqarish jarayoni aylanma jarayonida va aylanma jarayoni uchun davom etadi. Transport mahsulotlari sotib olinadi va sotiladi, ya'ni ular tovar vazifasini bajaradi va shuning uchun foydalanish qiymati va qiymatiga ega. Transport mahsulotlarining foydalanish qiymati uning xalqaro yuklarni tashish ehtiyojlarini qondirish qobiliyatidir.

Umuman olganda, transport xizmatlarining maqsadi turistlarning bir joydan ikkinchi joyga, masalan, ularning yashash joyidan turistlarga xizmat ko'rsatadigan joyga harakatlanishini ta'minlashdir. Ko'rinib turibdiki, turizm va transport bir-biri bilan chambarchas bog'liq. Turizm yo'lovchi tashish uchun harakatlantiruvchi omil bo'lib, ayniqsa uning rivojlanishi, innovatsion xizmatlari va intermodal yo'lovchi transporti va markazlari modellari hisoblanadi. Turistlar uchun turli yo'nalishlarni ishlab chiqish uchun turli rejimlar va marshrutlar kerak. Turizm